

Mõtetest hakkame jõudma tegudeni

Meditsiini hetkeseis on kõikuv, kuid viimastel psühhiaatrite nõupidamistel on Arstide Liidu president ja sotsiaalministee-riumi psühhiaatrianõunik rõhutanud, et psühhiaatria kui kitsas eriala vajab üha rohkem laiendamist, integreerumist üldmeditsiini, põhjalikult on vaja korrastada vaimupuudega inimeste sotsiaalseid probleeme. Tuleb mõelda vaimupuudega laste õpetamisele, toimetulekuküsimustele ja hooldusele.

Võrumaal on psüühiliste haigete abi pidevalt laienenud ja arenenud. Üle 20 aasta töötab psühhiaatriakabinet, lahendatakse laste, noorukite, täiskasvanute psüühilisi probleeme. Üle viie aasta töötab MTÜ Võrumaa Haigla psühhiaatriosakond. Kaks aastat tagasi valmis krooniliste psüühika- haigete erihooldeosakond. Edukalt töötab lasteaia eri- rühm vaimupuudega lastele. Läbi raskuste on tööd jätkanud abikool Urvastes ja närvihälvetega laste kool Vastseliinas. Arenguruumi on, mõõnape- rioid on ilmselt läbi.

Kõige edukamalt ja perspektiivitudena töötab Võru linnas Järve kool, kus õpivad mõõduka ja raske vaimupuudega lapsed. Kool on kitsaks jäänud, ehitusplaanid on reaalsed, koolirahvas mõtleb abi andmisele ka Valga ja Põlva maakonna lastele. Järve kooli esimene lend lõpetab kahe aasta pärast. Kas siiani tehtud töö lastega jääbki pooleli, kas jälle lähevad nad koju tagasi või ootab neid hooidekodu? Järve kool on kõigele mõelnud ja on jõudnud ka selles osas tegudeni. Koolil on aastaid tihedad sidemed Soome Alavuse toimetulekukooliga. Kindlad plaanid on paberil. Alavuse TTK direktor Kari Aholainen

Võrumaa delegatsioon oktoobri alguses Soomes Alavusel. Keskel võõrustaja Kari Aholainen, kes on vaimupuudega laste ametiõppe Soome-poolne projektijuht.

ERAKOJU

on koos oma õpetajate ja õpilastega Võrumaad külastanud 14 korda. Järve koolist on käidud korduvalt õppereisidel Alavusel.

Viibisin psühhiaatrina Alavusel 1.-6. oktoobrini. See oli tihe töönael, mil käisime Kesk-Soome vaimse puudega laste, noorukite ja täiskasvanute kutseõppe-toimetulekukoolides, koolkodudes ning põhikoolide juures asuvates eriklassides. Olime tundides ja vaatasime nende õpetajate töömeetodeid. Meeldis kasvatajate, õpetajate siiras, vaba, sundimatu suhtlemine tõsiste vaimupuuetega lastega. Selles osas on meil nendelt palju õppida.

Tänu Kari Aholainenile ongi valminud ühisplaan Järve kooli lõpetanud laste ja teiste vaimupuuetega inimeste ametiõppeks. Läbirääkimised ja eeltööd on tehtud Vana-Antsla Kutsekeskkooliga. Juba käib õpetajate, kasvatajate vahetus-

koolitus. Direktriss Hele Angerjärvel on plaanid küpsemas. Esialgu on suuremaks mureks vaimupuudega inimeste kohanemine üldtüüpi kooliga ja elutingimused.

On valminud veel üks edumeelne plaan — luua Võrumaale vaimupuuetega inimeste päevakeskus. Siinkohal jääme lootma MTÜ Võrumaa Haigla juhtkonna mõistvale suhtumisele ja kaasabile päevakeskuse ruumide leidmisel. Vaimupuudega inimeste päevakeskuses hakkavad elus toimetulekut õppima erineva vanuse ja vaimse puudega inimesed. Tuleb alustada nõudepesust, supikeetmisest, pesu triikimisest. Nendele tuleb sisendada usku, et nad tulevad tulevikus ise toime. Igavesti ei püsi nende kõrval vanemad või sugulased. See saab olema koht ka neile, kes lõpetavad Vana-Antsla kooli ja jätkavad õpitud tööd päevakeskuses.

Ehk jõutakse ka selleni, et neile ehitatakse lihtsad ja mugavad kodud mändide alla, nagu see on Alavusel.

Mul on psühhiaatrina hea meel tõdeda, et leidub inimesi, kes hoolivad meie haigete käekäigust, nende tulevikust. Edu ja jõudu õpetajatele ja kasvatajatele! Lootust ja usku omastele, kelle peres kasvab vaimupuudega laps! Soomes ja mujal nähtu-kuuldu põhjal võiks öelda, et ka lootusetuna näiv inimlaps on võimeline omal kombel lihtsaid ja kauneid asju tegema. Ja selleks pole vaja miljoneid. On leitud sõbrad Soomest, õpetajad. On leitud toetajad ja tegijad. Mõtted on saanud tegudeks.

Loodan, et need kirjaread ei häiri ega riiva tervete ja tugevate laste vanemaid. Minu amet paneb mõtlema kõige nõrgematele.

ÕIE VAHING,
psühhiaater